

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА

УДК 349.6(096.5)

Д. А. БЛАВАЦЬКА,
здобувач кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, завідувач лабораторії кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Стаття присвячена аналізу існуючих у Європі систем реформування екологічного законодавства, а саме Французької й Італійської Республік, на підставі якого автор робить спробу сформулювати й обґрунтувати теоретичні положення, розробити дієві й оптимальні для України шляхи систематизації екологічного законодавства в контексті міжнародно-правових зобов'язань з урахуванням сучасного українського досвіду нормотворення й державотворення. Сформульовані першочергові заходи на сучасному етапі євроінтеграційного процесу щодо внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема його доповнення розділом «Стратегічна екологічна оцінка» і статтею «Понятійно-категоріальний апарат».

Ключові слова: реформування екологічного законодавства, міжнародно-правові зобов'язання, систематизація екологічного законодавства, євроінтеграція.

Постановка проблеми. Ратифікація Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (від 21 березня 2014 р. і 27 червня 2014 р.) [1], є історичною подією в розбудові двосторонніх відносин між Україною та ЄС, що текстуально закріплює вибір України на користь сучасних європейських цінностей. Після підписання Угоди на офіційному сайті Мінприроди розміщено Національну стратегію наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля [2]. Національна стратегія не є нормативно-правовим актом і ґрунтується на положеннях ст. 363 гл. 6 «Навколишнє середовище» зазначеної Угоди та Додатка ХХХ до неї. Вона має на меті забезпечити ефективне виконання Україною такої вимоги Угоди, як поступове наближення національного законодавства до права й політики ЄС у сфері охорони довкілля, що здійснюється відповідно до встановлених часових рамок і переліку нормативно-правових актів у Додатку ХХХ.

Станом на сьогодні все більшої актуальності набуває розроблення запропонованої А. П. Гетьманом Концепції розвитку екологічного законодавства, яка є важливим складником в алгоритмі формування єдиної, логічно послідовної, всебічно виваженої й обґрунтованої доктрини національної екологічної політики України та пошуку найбільш ефективних, оптимальних форм і методів її реалізації [3, с. 172]. З урахуванням посилення реформаційних процесів чинне екологічне законодавство вимагає суттєвого вдосконалення, обрання дієвих шляхів реформування, заснованих на досвіді країн – членів ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти правового регулювання реформування екологічного законодавства країн – членів ЄС уже були предметом низки навчальних дисциплін. Вони закріплюються у посібниках і підручниках, розглядаються у працях таких представників юридичної доктрини, як В. І. Андрейцев, Г. В. Анісімова, Ю. В. Власенко, А. П. Гетьман, О. Б. Кишко-Єрлі, В. І. Лозо, Н. Р. Малишева, М. М. Микієвич, В. В. Носік, Є. О. Шевкунова, Ю. С. Шемчушенко, О. А. Шомпол, І. В. Яковюк та ін. Серед теоретичних розробок

зарубіжних науковців, що стосуються реформування екологічного законодавства, слід зазначити праці В. Е. Батлера [4], М. Коеффера [5], Е. Рехбіндера [6], О. Фаллетті [7], М. Г. Фауера [8] та ін. Однак комплексних правових досліджень досвіду європейських країн у галузі реформування саме системи екологічного законодавства в контексті міжнародно-правових зобов'язань не провадилось. З огляду на існуючі проблеми у правозастосуванні необхідним і нагальним, з нашого погляду, є впровадження правового інституту реформування екологічного законодавства України в контексті міжнародно-правових зобов'язань, реалізація якого повинна ґрунтуватися на світовому досвіді розвинених країн.

Метою цієї статті є визначення найбільш оптимальних шляхів реформування екологічного законодавства в контексті міжнародно-правових зобов'язань з урахуванням інтеграційних процесів в Україні й досвіду систематизації екологічного законодавства держав – членів ЄС. Відповідно до поставленої мети окреслено такі завдання: а) провести порівняльно-правовий аналіз специфіки й деяких особливостей систематизації екологічного законодавства Французької й Італійської Республік; б) дослідити окремі проблемні питання систематизації сучасного екологічного законодавства України; в) сформулювати висновки й рекомендації щодо формування першочергових заходів систематизації екологічного законодавства України на сучасному етапі його реформування.

З урахуванням обмеженості статті вважаємо за необхідне **об'єктами** дослідження обрати реформоване екологічне законодавство Французької й Італійської Республік з огляду на позитивний досвід цих країн у сфері систематизації екологічного законодавства. Наголосимо, що деякі держави теж вдалися до цієї правової процедури, більшість – у формі кодифікації (Королівство Швеція (1998 р.), Республіка Казахстан (2007 р.), Республіка Башкортостан (1992 р.) та ін.). Систематизація екологічного законодавства у формі екологічного кодексу все частіше зустрічається в окремих штатах, провінціях і містах по всьому світу (наприклад, у штаті Меріленд (2015 р.), провінції Себу (2012 р.), провінції Соскачеван (2015 р.), м. Санкт-Петербург (2016 р.) та ін.). Підготовка проектів екологічних кодексів здійснюється в Україні, ФРН, Естонії, Республіці Білорусь та в інших державах.

Виклад основного матеріалу. В Україні наявна тенденція постійного розвитку національного екологічного законодавства відповідно до екологічного законодавства інших країн і міжнародно-правових актів. Урахування світового досвіду – необхідний і невід'ємний елемент законотворення, важливий орієнтир під час упровадження правового інституту

реформування екологічного законодавства, аналогі якого існують у європейському правовому просторі, проте його бракує в Україні.

Можна констатувати, що в умовах сьогодення процес вступу держав до ЄС надзвичайно складний і доволі тривалий. Правовий механізм реформування екологічного законодавства має характерні риси, зумовлені не тільки масштабом та особливостями розв'язуваних екологічних проблем, а й специфікою національної системи державного управління, політичними, історичними, екологічними, економічними та іншими чинниками.

Усе більшого поширення набуває систематизація реформованого екологічного законодавства у формі кодифікації. Кодифікація будь-якого законодавства як процес зведення до єдності нормативно-правових актів шляхом перероблення їх змісту дозволяє залишити осторонь частину застарілого матеріалу, внутрішньо структурувати і внести відповідний зміст до тієї чи іншої частини майбутнього кодифікованого акта [9, с. 56]. На думку вчених-правознавців, кодифікація екологічного законодавства – одне з актуальних питань сучасної теорії екологічного права, її застосування в реальній практиці законотворення [10, с. 50].

Переваги систематизації екологічного законодавства у формі кодифікації підкреслюють і зарубіжні вчені. Однак, як зауважує Е. Рехбіндер, обговорення її можливостей належить зосередити на таких основних питаннях: а) у чому полягає потреба у кодифікації екологічного законодавства і які її переваги; б) яку мету треба встановити для такої кодифікації; в) якою буде сфера застосування екологічного кодексу; г) які можливі проблемні питання кодифікації екологічного законодавства? Відповіді на них сформулюють концептуальні підвалини для екологічного кодексу – дозволять розробити методологію його підготовки й визначити його структуру та основні принципи [6, с. 158]. Підтримуємо цю точку зору вченого та вважаємо за необхідне додати до першочергових питань: а) узгодження понятійно-категоріального апарату країн – учасниць ЄС і країн – кандидатів на вступ до останнього; б) визначення суб'єктів систематизації реформованого екологічного законодавства.

Незважаючи на позитивний досвід країн – членів ЄС у сфері секторального реформування екологічного законодавства, повне дублювання окресленого підходу до його систематизації може призвести до появи значної кількості неузгодженостей у правовому регулюванні екологічних правовідносин. Таке врегулювання (без системних заходів) може завдати практичній реалізації будь-яких новацій і ускладнити процес розроблення, створення і прийняття в майбутньому єдиного кодифікованого екологічного нор-

мативно-правового акта. Вищезазначене свідчить про потребу першочергового перегляду на системних засадах норм чинного екологічного законодавства і внесення відповідних змін до законів України й підзаконних актів. Підтримуємо висновок, зроблений Н. Р. Малишевою з приводу того, що систематизація екологічного законодавства у формі його кодифікації стане в найближчому майбутньому велінням національних законодавчих систем світу; саме вона визначатиме формально-юридичний вектор у розвитку екологічного законодавства в найближчі десятиріччя [11, с. 122]. Сучасна нормотворча практика країн ЄС доводить актуальність і прогресивність наведеного висновку.

Звернімо увагу на визначення спільних і відмінних рис реформування екологічного законодавства в Україні і Франції у зв'язку з тим, що вони можуть бути корисними як з точки зору прискорення реалізації реформаторських заходів, так і уніфікації наслідків реформування вітчизняного екологічного законодавства. Французька Республіка комплексно й концептуально підходить до розроблення й удосконалення державної екологічної політики й законодавства. За останні десятиліття у Франції було прийнято пакет нормативно-правових документів, що стосуються забезпечення екологічної безпеки довкілля, які містять основні принципи його охорони, включаючи положення про значущість міжнародних договорів для розвитку й реформування національного екологічного законодавства. Про це свідчить і наявність такого правового акта французького екологічного законодавства, як Екологічний кодекс (2000 р.) (*Code de l'Environnement*) [12], нормами якого встановлено основні принципи, які регулюють права на навколишнє середовище (ст. L. 110-1), та об'єднано більшість законів і нормативних актів, що регламентують охорону останнього, зокрема: вимоги щодо охорони атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунтів, правила поводження з відходами. Крім того, адаптацію національного екологічного законодавства закріплено в інтегрованій законодавчій структурі [13, с. 17].

Позитивним моментом вважаємо проведення Оцінки впливу на навколишнє середовище (*Environmental impact assessments (EIAs)*), що вимагається для всіх проектів, перелічених у Додатку до вказаного Екологічного кодексу (*Articles R.122-2, Environment Code*) [14, с. 5]. В Україні з огляду на орієнтацію на європейські правові стандарти в останні роки оцінка впливу на навколишнє середовище отримує своє нормативне закріплення. Зокрема, 3 жовтня 2016 р. Верховною Радою України ухвалено у другому читанні проект Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (реєстр. № 2009а-д) [15]. Метою цього законопроекту є встановлення правових та організаційних засад здійснення оцінки впливу на довкілля

й забезпечення виконання державою міжнародних зобов'язань у рамках Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті (прийнятої в Еспо, Фінляндія, 25 лютого 1991 р., ратифікованої Законом України від 19 березня 1999 р.) й Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція), стороною яких є Україна, а також імплементації до вітчизняного законодавства положень Директив 2003/4/ЄС і 2011/92/ЄС, що стосуються кодифікації. Крім того, прийняття зазначеного нормативно-правового акта призведе до втрати чинності Законом України «Про екологічну експертизу». Незважаючи на необхідність удосконалення законодавчого регулювання здійснення оцінки впливу господарської діяльності на довкілля відповідно до міжнародних зобов'язань України й забезпечення врахування пропозицій громадськості під час прийняття відповідних рішень, Президент України не погодився із способом досягнення окресленої мети, запропонованим указаним Законом, і зі своїми зауваженнями направив цей акт на доопрацювання [16]. Вважаємо за доцільне зазначити, що окремі положення Закону не забезпечені достатньо чіткими і зрозумілими правовими механізмами їх реалізації, що не відповідає принципу юридичної визначеності. Однак належне доопрацювання правового регулювання оцінки впливу на довкілля допоможе виробити збалансовану, ефективну й довершену процедуру такої оцінки у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності з урахуванням державних, публічних та приватних інтересів.

Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання за Протоколом про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифікованим Законом України від 1 липня 2015 р. за № 562-VIII [17], які передбачають потребу створення адекватних і дієвих юридичних механізмів для забезпечення високого рівня захисту довкілля і здоров'я населення, які гарантували б ефективну участь громадськості у стратегічній екологічній оцінці, врахування її позиції в документах, що розробляються для забезпечення подальшого сталого розвитку. Ратифікація вказаного Протоколу забезпечить належне виконання Україною міжнародних зобов'язань відповідно до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [18] та інших міжнародних зобов'язань в екологічній сфері; сприятиме адаптації національного законодавства до законодавства ЄС, матиме позитивний вплив на розвиток відносин України з державами, які надають підтримку впровадженню стратегічної екологічної оцінки.

Екологічний кодекс Франції вважається взірцем кодифікації екологічного законодавства Європи. На нашу думку, необхідним є врахування позитивного досвіду правотворчості цієї країни в галузі реформування екологічного законодавства, особливо з огляду на те, що Україна в географічному, геополітичному й історично-культурному аспектах є державою європейською, яка розглядає інтеграцію до ЄС як один із найважливіших національних пріоритетів. Як зазначає А. П. Гетьман, з урахуванням обсягу й характеру екологічного законодавства, потреб правореалізації й загальних умов розвитку законодавчої системи України найбільш доцільною в найближчому майбутньому є форма консолідації екологічного законодавства або його кодифікації (на кшталт французького), коли не створюється принципово новий нормативно-правовий документ, а десятки і навіть сотні актів з одного питання об'єднуються в один узагальнюючий акт. Такий новітній акт, створений унаслідок консолідації, не перекреслить попереднє правове регулювання. Його підготовка і прийняття сприятимуть кращому структуруванню чинного екологічного законодавства, наданню йому більш завершеної логічної форми, ліквідації дублювань, суперечностей і неузгодженостей [19, с. 177].

Розроблення Екологічного кодексу України потребує численних наукових ресурсів і часу, а тому Закон України від 25 червня 1991 р. за № 1264-ХІІ «Про охорону навколишнього природного середовища» [20] сьогодні все ще посідає центральне місце в системі джерел екологічного права. Зазначений нормативно-правовий акт у цілому відповідає Директивам ЄС і державним екологічним програмам управління щодо основних принципів охорони довкілля, водних ресурсів, моніторингу їх стану, екологічної експертизи та її об'єктів, кадастрів охоронюваних територій, заходів забезпечення екологічної безпеки, особливого статусу зон у природоохоронній діяльності, відповідальності за екологічну шкоду тощо. Висловлюємо солідарність з позицією В. І. Андрейцева щодо доцільності внесення відповідних змін і доповнень до чинного Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» разом з його перейменуванням на Закон України «Про основи екологічного законодавства в Україні» [21, с. 14].

Україна досягла певного прогресу в наближенні свого екологічного законодавства до європейських стандартів й у створенні дієвого правового механізму його реформування, однак прагнення відповідати всім критеріям членства в ЄС вимагає додаткових зусиль нормотворчого характеру.

У цьому контексті заслуговує на увагу досвід Італійської Республіки у галузі систематизації екологічного законодавства. У зв'язку із набуттям член-

ства в ЄС Італія у своїй правовій системі реалізувала деякі принципи екологічного законодавства Європейського Союзу, які втілились у високій екологізації всієї національної правової системи. Визначним стало прийняття Декрету від 3 квітня 2006 р. за № 152, яким схвалено Екологічний кодекс Італії (Code of Environmental Law, Codice dell'ambiente), нормами якого врегульовано: а) процедури стратегічної екологічної оцінки; б) збереження ґрунту; в) управління водними ресурсами, відходами й відновлення забруднених ділянок; г) захист і скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферу; д) відповідальність за екологічні збитки та ін. Метою цього нормативно-правового акта є підвищення якості людського життя шляхом охорони й покращення екологічних умов, а також раціонального використання природних ресурсів [22]. Екологічний кодекс Італії ґрунтується на таких європейських принципах, як: а) сталий розвиток; б) запобігання нанесенню шкоди довкіллю; в) «забруднювач платить»; г) свобода доступу до екологічної інформації й участі в екологічних процедурах та ін. В останні роки відбулося оновлення екологічного законодавства цієї країни, зокрема 19 травня 2015 р. схвалено Закон «Про захист довкілля» (Law on environment protection), який закріпив заходи так званої зеленої економіки й попередження надмірного виснаження природних ресурсів [23]. Вважаємо, що позитивні форми екологізації італійського законодавства та його систематизації можуть бути враховані під час реформування екологічного законодавства України.

Висновки. Вищевикладене свідчить про нагальність реформування екологічного законодавства України й обумовлює необхідність створення єдиної, логічно послідовної, всебічно обґрунтованої Концепції його систематизації, пошуку її оптимальної моделі, що ґрунтуватиметься на досягненнях еколого-правової доктрини. За сучасних умов продовжується формування правового інституту забезпечення реформування екологічного законодавства, до якого входить відокремлена група норм, що впорядковують відносини, які вирізняються якісною єдністю й містяться в нормативно-правових актах (як правило, в законах України). Проте реформування вітчизняного екологічного законодавства треба здійснювати перш за все з урахуванням таких факторів, як-от: а) обґрунтування необхідності, доцільності й чіткого окреслення меж його систематизації; б) визначення форм останньої та їх особливостей; в) установаження суб'єктів систематизації.

Не викликає сумнівів, що сьогодні в Україні нагальною потребою є суттєва переробка, упорядкування й оновлення правових норм у сфері регламентації екологічних відносин шляхом їх кодифікації. Це може стати ефективним інструментом реалізації

національної екологічної політики, забезпечення її єдності й логічної послідовності. Актуальність досліджуваної проблеми зараз полягає в підготовці сучасної Концепції розвитку законодавства України із закладенням у ній основ реформування екологічного законодавства, з урахуванням досвіду виваженої систематизації нормативно-правових актів в екологічній галузі європейських держав. З огляду на національні інтереси Україна матиме більші переваги й перспективи в галузі реформування екологічного законодавства при орієнтуванні на перспективні еколого-економічні й еколого-правові європейські механізми.

Розглянутий досвід Французької й Італійської Республік у галузі реформування й систематизації екологічного законодавства свідчить про доцільність одночасного проведення кодифікації екологічного законодавства України та його наближення до європейських стандартів. Однак аналіз специфіки й деяких особливостей систематизації реформованого екологічного законодавства зазначених країн показав, що у зв'язку з різноспрямованістю, багатоаспектністю проблем, які вирішуються Лісовим, Водним,

Надровим, Земельним кодексами та чинними законами України, створення системно пов'язаного і зблокованого Екологічного кодексу України може призвести до колізій існуючих правових норм. Ось чому в умовах сьогодення міжнародний досвід кодифікації екологічного законодавства не може бути повністю застосований до реформування національного екологічного законодавства. Зокрема, розроблення Екологічного кодексу України варто розглядати як довгострокову перспективу на майбуття і як складник у побудові чіткої системи екологічного законодавства, що відповідає сучасному розвитку держави.

Спираючись на зазначене, вважаємо за доцільне вдосконалення екологічного законодавства розпочати із внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема з його доповнення розділом «Стратегічна екологічна оцінка» і статтею «Понятійно-категоріальний апарат», зосередивши увагу на конкретних міжнародно-правових зобов'язаннях, взятих на себе Україною у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII // Відом. Верхов. Ради України. – 2014. – №40. – Ст. 2021.
2. Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/adaptation/3133-natsionalna-stratehiia-nablyzhennia-aproksymatsiia-zakonodavstva-ukrainy-do-prava-yes-v-haluzi-okhorony-dovkillia>. – Заголовок з екрана.
3. Гетьман А. П. Концепція розвитку екологічного права та законодавства як передумова забезпечення національної екологічної політики / А. П. Гетьман // Вісн. Нац. акад. прав. наук України. – Х., 2013. – №2 (73). – С. 165–173.
4. Butler W. E. Law Reform in Soviet Environmental Law, 5 Pace Env'tl. L. Rev. 425 (1988) [Електронний ресурс] / W. E. Butler. – Режим доступу: <http://digitalcommons.pace.edu/pelr/vol5/iss2/3>. – Заголовок з екрана.
5. Koeper M. On the Codification of German Environmental Law / M. Koeper // The Codification of Environmental Law. Proceeding of the International Conference in Ghent, February 21 and 22, 1995. – Kluwer Law International. – 1996. – P. 87–100.
6. Reh binder E. Points of Reference for a Codification of National Environmental Law / E. Reh binder // The Codification of Environmental Law. Proceeding of the International Conference in Ghent, February 21 and 22, 1995. – Kluwer Law International, 1996. – P. 157–166.
7. Falletti E. Environmental Law of Italy (April 16, 2015) [Електронний ресурс] / E. Falletti // Comparative Environmental Law and Regulation (Elizabeth Burleson, Nicholas Robinson & Lin Heng Lye eds). Thomson Reuters, 4/2015. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=2595341>. – Заголовок з екрана.
8. Faure M. G. METRO Institute, Maastricht University. The Harmonization, Codification and Integration of Environmental Law: A Search for Definitions / M. G. Faure // European Environmental Law Review. – June 2000. – P. 174.
9. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види : монографія / Є. А. Гетьман ; НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х., 2012. – 191 с.
10. Гетьман А. П. Кодифікація екологічного законодавства в контексті конституційної реформи / А. П. Гетьман // Екологічне право України: система та межі правового регулювання : матеріали Всеукр. наук.-практ. «круглого столу» (м. Дніпропетровськ, 25.09.2015 р.). – Дніпропетровськ, 2015. – С. 49–53.

11. Малишева Н. Р. Екологічне право: вектори розвитку в XXI сторіччі / Н. Р. Малишева // Право України. – 2011. – № 2. – С. 114–123.
12. Code de l'Environnement [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074220>. – Заголовок з екрана.
13. Peeters M. Nicolien van der Grijp Emerging national climate legislation in EU Member States: in search of proper legislative approaches / M. Peeters // Maastricht Faculty of Law Working Paper. – 2011/6. – 26 p.
14. Thomson Reuters Environmental law and practice in France: overview n / the Environment Global Guide 2015/2016. – 2015. – P. 1–11.
15. Про оцінку впливу на довкілля [Електронний ресурс] : проект Закону України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2009%D0%B0-%D0%B4&skl=9. – Заголовок з екрана.
16. Пропозиції Президента до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58257. – Заголовок з екрана.
17. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті : Закон України від 01.07.2015 № 562-VIII // Відом. Верхов. Ради України. – 2015. – № 32. – Ст. 319.
18. Про ратифікацію Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті : Закон України від 19.03.1999 № 534-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 18. – Ст. 153.
19. Гетьман А. П. Проблеми реформування екологічного законодавства: до питання про створення Екологічного кодексу України / А. П. Гетьман // Вісн. Акад. прав. наук України. – Х., 2006. – № 3 (46). – С. 172–181.
20. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
21. Андрейцев В. І. Екологічне право: сучасні виклики, проблеми та перспективи розвитку / В. І. Андрейцев // Сучасні тенденції та перспективи розвитку аграрного, земельного та екологічного права : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присв. 90-річчю від народження акад. В. З. Янчука (м. Київ, 22–23 трав. 2015 р.) / за ред. В. М. Єрмоленка. – К. : Вид. центр НУБіП України, 2015. – С. 11–14.
22. Codice dell'ambiente [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.acquavaltellina.altervista.org/wp-content/files/codice-dellambiente.pdf>. – Заголовок з екрана.
23. Italy's Strategy for Reforms: Ministry of Economy and Finance, May 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dt.mef.gov.it/export/sites/sitodt/modules/documenti_it/analisi_progammazione/strategia_crescita/06062016_Italy_Strategy_for_Reforms.pdf. – Заголовок з екрана.

REFERENCES

1. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Zakon Ukrainy vid 16.09.2014 r. # 1678-VII [The Association Agreement between Ukraine, on one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand, Law of Ukraine of 16.09.2014 p. Number 1678-VII] (2014) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 40, 2021.* [In Ukrainian]
2. Natsionalna stratehiia nablyzhennia (aproksymatsii) zakonodavstva Ukrainy do prava YeS u sferi okhorony dovkillia [The national strategy approach (approximation) of Ukraine to EU law in the field of environmental protection] *menr.gov.ua* Retrieved from : <http://www.menr.gov.ua/adaptation/3133-natsionalna-stratehiia-nablyzhennia-aproksymatsiia-zakonodavstva-ukrainy-do-prava-yes-v-haluzi-okhorony-dovkillia>. [In Ukrainian]
3. Hetman A. P. (2013) Kontsepsiia rozvytku ekolohichnoho prava ta zakonodavstva yak peredumova zabezpechennia natsionalnoi ekolohichnoi polityky [Concept of environmental law and legislation as a precondition for the national environmental policy] *Visn. Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2, 165–173.* [In Ukrainian]
4. Butler W. E. *Law Reform in Soviet Environmental Law*, 5 Pace Env'tl. L. Rev. 425 (1988) Retrieved from : <http://digitalcommons.pace.edu/pelr/vol5/iss2/3>. [In English]
5. Koepfer M. On the Codification of German Environmental Law. – The Codification of Environmental Law. Proceeding of the International Conference in Ghent, February 21 and 22, 1995. – Kluwer Law International. – 1996. – P. 87–100. [In English]

6. Reh binder E. Points of Reference for a Codification of National Environmental Law. – The Codification of Environmental Law. Proceeding of the International Conference in Ghent, February 21 and 22, 1995. Kluwer Law International, 1996. – P. 157–166. [In English]
7. Falletti E. Environmental Law of Italy (April 16, 2015). Comparative Environmental Law and Regulation (Elizabeth Burleson, Nicholas Robinson & Lin Heng Lye eds). Thomson Reuters, 4/2015. Retrieved from: <http://ssrn.com/abstract=2595341> [In English]
8. Faure M. G. METRO Institute, Maastricht University. The Harmonization, Codification and Integration of Environmental Law: A Search for Definitions / European Environmental Law Review. – June 2000. – P. 174. [In English]
9. Hetman Ye. A. (2012) Kodyfikatsiia zakonodavstva Ukrainy: zahalna kharakterystyka, osoblyvosti, vydy [Codification of legislation of Ukraine: general description, features, types] *Nauk.-doslid. in-t derzh. bud-va ta mistsevoho samovriaduvannia. – Research Institute of State and Local governments* [In Ukrainian]
10. Hetman A. P. (2015) Kodyfikatsiia ekolohichnoho zakonodavstva v konteksti konstytutsiinoi reformy [Codification of environmental legislation in the context of constitutional reform] *Environmental Law, system and limits of regulation, Mat. Vseukr. nauk.-prakt. «kruhloho stolu» (25.09.2015 r.). – Materials Ukrainian scientific-practical “round table” ’15, (pp 49–53), Dnipropetrovsk* [In Ukrainian]
11. Malysheva N. R. (2011) Ekolohichne pravo: vektory rozvytku v XXI storichchi [Environmental Law, vectors of development in the XXI century]. *Pravo Ukrainy. – Law of Ukraine, 2, 114–123.* [In Ukrainian]
12. Code de l’Environnement Retrieved from: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITE XT000006074220>. [In French]
13. Peeters M. Nicolien van der Grijp Emerging national climate legislation in EU Member States: in search of proper legislative approaches. Maastricht Faculty of Law Working Paper 2011/6. – 26 p. [In English]
14. Thomson Reuters Environmental law and practice in France: overview n / the Environment Global Guide 2015/2016. – 2015. – P. 1–11. [In English]
15. Pro otsinku vplyvu na dovkillia: proekt Zakonu Ukrainy [On environmental impact assessment, the draft Law of Ukraine] *w1.c1.rada.gov.ua* Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2009%D0%B0-%D0%B4&skl=9 [In Ukrainian]
16. Propozytsii Prezydenta do Zakonu Ukrainy «Pro otsinku vplyvu na dovkillia» [he President’s proposals to the Law of Ukraine “On Environmental Impact Assessment”] *w1.c1.rada.gov.ua* Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58257 [In Ukrainian]
17. Pro ratyfikatsiiu Protokolu pro stratehichnu ekolohichnu otsinku do Konventsii pro otsinku vplyvu na navkolyshnie seredovysheche u transkordonnomu konteksti: Zakon Ukrainy vid 01.07.015 r. # 562-VIII [On ratification of the Protocol on Strategic Environmental Assessment to the Convention on the assessment of the environmental impact in a transboundary context: the Law of Ukraine 01.07.015 p. 562 number-VIII] (2015) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 32, 319.* [In Ukrainian]
18. Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro otsinku vplyvu na navkolyshnie seredovysheche u transkordonnomu konteksti: Zakon Ukrainy vid 19.03.1999 r. # 534-XIV [On ratification of the Convention on the assessment of the environmental impact in a transboundary context: Law of Ukraine of 19.03.1999 p. Number 534-XIV] (1999) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 18, 153.* [In Ukrainian]
19. Hetman A. P. (2006) Problemy reformuvannia ekolohichnoho zakonodavstva: do pytannia pro stvorennia Ekolohichnoho kodeksu Ukrainy [Restructuring of environmental legislation: the question of the creation of the Environmental Code of Ukraine] *Visn. Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine, 3(46), 172–181.* [In Ukrainian]
20. Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshecha : Zakon Ukrainy vid 25.06.1991 r. # 1264-XII [On the Environmental Protection Law of Ukraine dated 25.06.1991. Number 1264-XII] (1991) *Vidom. Verkhovn. Rady Ukrainy. – Supreme Council of Ukraine, 41, 546.* [In Ukrainian]
21. Andreitsev V. I. (2015) Ekolohichne pravo: suchasni vykylyky, problemy ta perspektyvy rozvytku [Environmental Law: Challenges, problems and prospects of development] Current trends and prospects of agricultural, land and environmental rights, *Vseukr. nauk.-prakt. konfer., prysv. 90-richchiu vid narodzhennia akad. V. Z. Yanchuka (22–23.05.2015) - Ukrainian scientific-practical conference dedicated to the 90th anniversary of birth academician VZ Yanchu’15 (V. M. Yermolenko Eds). (pp.11-14) Kyiv* [In Ukrainian]
22. Codice dell’ambiente. Retrieved from: <http://www.acquavaltellina.altervista.org/wp-content/files/codice-dellambiente.pdf>. [In French]
23. Italy’s Strategy for Reforms: Ministry of Economy and Finance, May 2016. Retrieved from: http://www.dt.mef.gov.it/export/sites/sitodt/modules/documenti_it/analisi_programmazione/strategia_crescita/06062016_Italy_Strategy_for_Reforms.pdf. [In English]

Д. А. БЛАВАЦЬКА

соискатель кафедры экологического права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, заведующая лабораторией кафедры экологического права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМЫ СИСТЕМАТИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОГО ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В КОНТЕКСТЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Статья посвящена анализу существующих в Европе систем реформирования экологического законодательства, а именно Французской и Итальянской Республик, на основании которого автор делает попытку сформулировать и обосновать теоретические положения, разработать действенные и оптимальные для Украины пути систематизации экологического законодательства в контексте международно-правовых обязательств с учетом современного украинского опыта нормотворчества. Сформулированы первоочередные меры на современном этапе евроинтеграционного процесса о внесении изменений в Закон Украины «Об охране окружающей природной среды», в частности его дополнение разделом «Стратегическая экологическая оценка» и статьей «Понятийно-категориальный аппарат».

Ключевые слова: реформирование экологического законодательства, международно-правовые обязательства, систематизация экологического законодательства, евроинтеграция.

D. A. BLAVATSKA

researcher of the Department of Environmental Law of Yaroslav Mudryi National Law University, head of laboratory of the Department of Environmental Law of Yaroslav Mudryi National Law University

SYSTEMATIZATION PROBLEMS OF NATIONAL ENVIRONMENTAL LEGISLATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Problem setting. The current environmental legislation requires significant improvements in consideration of strengthening the reform processes. In this context, it requires the selection of the most effective ways of its reformation, based on the experience of countries which are members of the European Union.

Analysis of resent researches and publications. Some aspects of legal regulation of the reformation of environmental legislation of the countries-members of EU are considered in works of such representatives of the legal doctrine as V. I. Andreitsev, G. V. Anisimova, Y. V. Vlasenko, A. P. Getman, O. B. Kyshko-Yerli, V. I. Lozo, N. R. Malysheva, M. M. Mykiiievych, V. V. Nosik, Y. O. Shevkunova, Y. S. Shemchushenko, O. A. Shompol, I. V. Yakoviuk etc. Among the theoretical developments of foreign scientists, concerning the reformation of environmental legislation, there would be noted the works of W. E. Butler, M. Koepfer, E. Reh binder, E. Falletti, M. G. Faure etc.

Target of research. Given the existing problems in law enforcement it is necessary and relevant, from our point of view to introduce the legal institution of the reformation of environmental legislation in the context of international legal obligations, which realization would be based on the global experience of developed countries.

Article's main body. In Ukraine there is a tendency of constant development of national environmental legislation in accordance with the environmental legislation of other countries and international legal acts. Taking into consideration the world experience is the essential and integral element of law-making, an important landmark during the introduction of the legal institution of the reformation of environmental legislation, which analogues exist in the European legal space.

Conclusions and prospects for the development. The author considers it is appropriate to start the systematization of the environmental law with the introduction of changes to the Law of Ukraine «On environmental protection», in particular through the additions of the section «Strategic Environmental Assessment» and the article «Conceptually-categorical apparatus».

Key words: reformation of environmental legislation, international legal obligations, systematization of environmental legislation, European integration.